

Enemmän yhdessä – hanke

Lasten ja nuorten matalan
kynnyksen harrastustoiminnan
kehittäminen Kannelmäen ja
Malminkartanon alueella 2019-2021

Helsinki

Sisällysluettelo

Esipuhe	3
Taustat ja tavoitteet	4
Ohjausryhmä	5
Hankkeen resurssit	5
Keskeiset toimintamallit	6
Koulujen iltapäivätoiminnan kehittäminen	6
Alueellinen yhteistyö	7
E erityisen tuen tarpeessa olevien nuorten harrastustoiminnan kehittäminen	9
Malminkartanon harrastushalli	11
HalliBosse	19
Yhteenveto	22
Liitteet	24
Liite 1: Mukana-ohjelma	24
Liite 2: Tutkimusyhteistyö Nuorisotutkimusseuran kanssa	24
Nuorten ylisukupolvinen syrjäytyminen Helsingissä	24
LIITE 3: Harrastushalliin liittyvä kysely alueen asukkaille	26
LIITE 4: Hallin palautekyselyn runko	27

Esipuhe

Lasten ja nuorten harrastamisella on suomalaisessa nuorisokasvatuksessa vahva ja perinteinen asema. Jo itsenäisyyden ajan alkuvuosista lähtien nuorisoa on sosiaalistettu yhteiskuntaan järjestämällä vapaa-ajan toimintaa. Varsinaisesti harrastamisesta alettiin puhua sotien jälkeen, jolloin vapaa-aika ja työ erottuivat selvästi toisistaan poikkeaviksi elämänalueiksi. Harrastamisesta tuli kodin ja koulun rinnalle kolmas nuorisokasvatuksen areena.

Vaikka yhteiskunta on vuosikymmenten saatossa muuttunut paljon, on vapaa-ajan harrastaminen säilyttänyt paikkansa nuoruuden tärkeänä kasvu- ja kasvatusympäristönä. Harrastamisesta on tullut osa hyvän nuoruuden käsikirjoitusta niin lasten ja nuorten itsensä kuin myös vanhempien, kasvattajien ja yhteiskunnan silmissä. 2020-luvun alussa ja koronapandemian kurimuksessa Rafael Helangon puolivuosisataa sitten esittämä lasten ja nuorten harrastamisen johtoajatus on kenties ajankohtaisempi kuin koskaan: ”Onnellinen nykyisyys takaa parhaiten onnellisen tulevaisuuden. Siksi nykyisyyttä ei saa uhrata epävarman tulevaisuuden takia”.

Lähes jokainen suomalainen nuori kertoo harrastavansa jotain – osa ohjatusti ja toiset omaehtoisesti. Lapset ja nuoret myös haluavat harrastaa aktiivisesti, mikä näkyy toistuvasti kyselyissä ja tutkimuksissa. Kaikki eivät kuitenkaan ole yhdenvertaisessa asemassa harrastusten suhteen. Asuinpaikka, sosioekonominen asema, sosiaalinen pääoma ja kulttuurinen tausta vaikuttavat kaikki lasten ja nuorten mahdollisuuksiin harrastaa. Hyvän nuoruuden käsikirjoituksen mukainen osallisuus ei ole kaikille itsestään selvyyttä. Ulkopuolelle jääminen, jättäminen tai putoaminen on juuri sitä nykyisyyden uhraamista, josta Helanko kirjoitti hahmotellessaan hyvän vapaa-ajan kasvatuksen fundamentteja.

Enemmän yhdessä -hanke oli voimannäyte siitä, millainen kulttuurinen ja sosiaalinen resurssi lasten ja nuorten harrastaminen on parhaimmillaan. Tutkimisperustaisuus mahdollisti hankkeen suunnittelun kohderyhmän tarpeiden mukaiseksi. Verkostomaisuus toi alueen harrastustoimijat yhteen ja vahvisti paikallisia rakenteita. Yhteisölähtöisyys laajensi toiminnan koskemaan myös huoltajia ja perheitä – laajasti koko yhteisöä. Harrastushalli ja sen toiminta ylittivät keinotekoiset toimialarajat ja suunniteltiin paikallisyhteisöä kuullen. Myös hankkeen muut toiminnot resonoiivat yhteisön, sen tarpeiden ja toiveiden kanssa. Enemmän yhdessä olikin hanke, jossa lasten ja nuorten harrastaminen oli valvutuneesti suunniteltu ja toteutettu hyvinvoinnin edistämisen väline – ei itseisarvo tai pelkkä ajanvieton tapa.

Moni suomalainen lasten ja nuorten vapaa-ajan harrastamisen instituutio on 2020-luvulla peruskorjauksen tarpeessa. Niiden perusta luotiin vuosikymmeniä sitten aivan toisessa ajassa ja paikassa – vastaamaan noiden aikojen tarpeisiin ja tavoitteisiin. Kansallisesti korjaustyö on jo polkaistu käyntiin Harrastamisen Suomen mallin kautta. Myös kuntatasolla uudistus ja restaurointi ovat hyvässä vauhdissa. Enemmän yhdessä -hanke oli tämän rakennusurakan pioneerityötä. Siinä lasten ja nuorten harrastaminen oli työkalu hyvinvoinnin edistämiseen, syrjäytymisen ehkäisyyn, yksinäisyyden vähentämiseen, yhteisön vahvistamiseen ja osallisuuden edistämiseen. Hankkeen arkkitehtuuri oli viimeistä huutoa, yllirajaista ja vastasi nykyajan ihmisten tarpeisiin. Enemmän yhdessä oli tiukasti kiinni tässä ajassa ja Kannelmäki-Malminkartanon alueessa. Hanke osoitti, miten paljon enemmän saadaan aikaan yhdessä.

Helsingissä 23.1.2022

Nuorisotutkija ja hankkeen ohjausryhmän jäsen, talous- ja sosiaalhistorian dosentti Mikko Salasuo

Taustat ja tavoitteet

Enemmän yhdessä -hanke oli yksi Mukana-ohjelman (LIITE 1) toimenpidekokonaisuus. Mukana-ohjelma on Helsingin kaupungin eriarvoisuuden vähentämisen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn kaupunkistrategiahanke vuosille 2017–2021.

Enemmän yhdessä -hanke toteutettiin vuosina 2019-2021 ja sen tavoitteena oli kehittää Kannelmäen ja Malminkartanon alueelle rakenne ja yhteistoimintamalli, jonka avulla alueen lasten, nuorten ja perheiden elämänlaatua parannetaan ja syrjäytymistä ehkäistään harrastustoiminnan avulla. Harrastustoiminnan lisäämisellä haluttiin kehittää alueen yhteisöllisyyttä, luoda alueelle uusia yhteistyöverkostoja sekä poistaa alueen asukkaiden yksinäisyyttä.

Hankkeen taustalla vaikutti myös tutkimusyhteistyö Nuorisotutkimusverkoston kanssa. Osana Mukana-ohjelmaa Nuorisotutkimusverkosto toteutti laajaan rekisteriaineistoon perustuvan tutkimuksen, jossa selvitettiin syrjäytymisen lähtötilannetta Helsingissä ennen kaupunkistrategiahankkeen toimenpiteiden toteutusta. Nuorten ylisukupolvinen syrjäytyminen Helsingissä-tutkimuksen tuloksista on tehty lyhyt koonti (LIITE 2).

Kannelmäki-Malminkartanon alue valikoitui hankkeeseen alueprofiilin vuoksi. Aluedataa tutkimalla nähtiin, että alueella on:

- Paljon matalan tason tai keskitason HDI-tason (human development index) lapsiperheitä
- Paljon yhden huoltajan perheitä
- Yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden tunne korostuu kouluterveyskyselyn vastauksissa
- Matalan kynnyksen harrastustoimintaa alueella vähän tarjolla

Alueen lasten, nuorten ja perheiden tietoa harrastamisesta ja alueen harrastusmahdollisuuksista haluttiin lisätä. Lisäksi tarvittiin alueen toimijoiden verkostoitumisen vahvistamista. Matalan kynnyksen harrastustoiminnalle nähtiin tarvetta, samoin kuin uudenlaista harrastuskulttuurin luomiselle. Yksi konkreettinen tarve alueella oli myös harrastamiseen soveltuvia tilojen puute.

Hankkeen tavoitteet ja mittarit olivat:

1. Koulujen iltapäivätoiminnan kehittäminen (20 tuntia iltapäivätoimintaa viikossa)
2. Erityisen tuen tarpeessa olevien nuorten harrastustoiminnan kehittäminen (100 nuorta mukana toiminnassa)
3. Perheiden harrastuskulttuurin kehittäminen (20 perhettä)
4. Harrastushalli-hankkeen edistäminen
5. Tutkimusyhteistyö Nuorisotutkimusseuran kanssa

Hankkeen toiminnan tuloksena toivottiin, että Kannelmäen ja Malminkartanon alueen lapsilla, nuorilla ja perheillä olisi mielekästä ja turvallista vapaa-ajan tekemistä. Perheet olisivat löytäneet harrastustoiminnan ja toiminnassa olisi mukana myös erityistä tukea tarvitsevia perheitä. Alueen yhteisö tekisi yhteistyötä ja tuottaisi monipuolisia palveluita ja tapahtumia alueen lapsille, nuorille ja perheille.

Hankeen toiminnan vaikutuksesta Kannelmäen ja Malminkartanon alueen lasten, nuorten ja perheiden mahdollisuudet hyvään elämään tasoittuisivat. Alueella olisi positiivinen harrastamisen kulttuuri, joka houkuttelisi mukaansa laajasti alueen toimijoita ja harrastajia. Harrastustoiminnalla lisättäisiin yhteisöllisyyttä ja ennaltaehkäistäisiin syrjäytymistä. Kannelmäki ja Malminkartano alue tunnettaisiin yhä paremmin perheystävällisenä alueena, jossa on hyvä elää, kasvaa ja harrastaa.

Uudesta Malminkartanon harrastushallista halutaan paikka monipuoliselle harrastustoiminnalle. Kuva: Katja Tähjä

Ohjausryhmä

Hankkeeseen muodostettiin ohjausryhmä, johon kuului nuorisopalvelujen edustajien lisäksi alueen yhteistyökumppaneista Kannelmäen voimistelijoiden toiminnanjohtaja, Kannelmäen peruskoulun rehtori, Kanneltalon johtaja ja Nuorisotutkimusseuran edustaja. Ohjausryhmän muodostamisessa haluttiin korostaa hankkeen alueellisen yhteistyön merkitystä ja tuoda mukaan myös tutkimuksellista asiantuntijuutta. Ohjausryhmän rooli oli toimia hankkeen suuntaa ja linjauksia ohjaavan ryhmänä, jolle projektipäällikkö raportoi säännöllisesti hankkeen etenemisestä. Ohjausryhmä kokoontui noin neljä kertaa vuodessa.

Hankkeen resurssit

Hankkeessa aloitti täysipäiväinen projektipäällikkö toukokuussa 2019. Sen lisäksi hankkeeseen rekrytoitiin kaksi kokoaikaista nuoriso-ohjaajaa, joista ensimmäinen aloitti maaliskuussa 2020 ja toinen elokuussa 2020.

Hankkeen kokonaisbudjetti oli 560 000 €, joista henkilöstömenoja oli noin 213 000 €, investointeja 135 000€, palveluustoja 38 000 €, muita menoja (sis. tilavuokran) 169 000€ sekä aineita, tavaroita ja tarvikkeita 5 000 €.

Keskeiset toimintamallit

Hankkeessa kokeiltiin erilaisia toimintoja ja työmuotoja. Niistä toimivimmat on koottu toimintamalleiksi, joita avataan tässä luvussa tarkemmin.

Koulujen iltapäivätoiminnan kehittäminen

Koulujen iltapäivätoimintaa kehitettiin kahden toimintamallin avulla. Harrastusvälitunnit toimivat harrastusten markkinoinninalustana ja harrastuskarusellin avulla tuotiin harrastuksia koulupäivän yhteyteen.

Harrastusvälitunnit

Kouluympäristö on monessa asiassa oiva alusta tavoittaa nuoria. Tästä syystä hanke järjesti alueen kouluilla harrastusvälitunteja, joissa esiteltiin alueen harrastustoimintaa koulujen tiloissa oppilaille. Harrastusvälitunnit toteutettiin tempaus-luonteisina tapahtumina koulujen ruokatuntien eli ns. pitkien välituntien aikaan.

Harrastusvälitunnilla koululaiset pääsivät myös kokeilemaan eri harrastuksia, saivat tutustua harrastuksia vetäviin toimijoihin ja ohjaajiin. Samalla myös neuvottiin ja autettiin eri harrastuksiin ilmoittautumisessa.

Harrastusvälitunnit toteutettiin yhdessä kumppaneiden kanssa ja ne koettiin mainioksi tavaksi kertoa nuorille alueen harrastustoiminnasta. Myös harrastusvälitunteihin osallistuneet nuoret vaikuttivat innostuneilta toiminnasta ja niiden myötä saatiin lisää ilmoittautumisia erilaisiin harrastustoimintoihin.

Harrastuskaruselli

Harrastuskaruselli oli toimintamalli, jonka ideana oli tarjota vaihtuvaa harrastustoimintaa kouluilla koulupäivien jälkeen. Osallistumisen kynnystä haluttiin madaltaa sillä, että harrastaminen tapahtui koulun tiloissa sekä sillä, että harrastukset alkoivat heti koulupäivän päätyttyä. Harrastuskarusellin toiminta-ajaksi valikoitui aluksi keskiviikkoiltapäivä, joka oli varattu kaikissa Helsingin kouluissa harrastamiselle. Myöhemmin toiminta jakautui useammalle päivälle ja kolmelle eri koululle.

Tavoitteena oli, että alueen harrastustoimintaa järjestävät tahot tarjoaisivat neljän viikon välein vaihtuvassa vuorossa maksutonta iltapäivätoimintaa koulun tiloissa. Harrastuskarusellin ajatuksena oli vahvistaa koulujen iltapäivätoimintaa, tuottaa alueelle matalan kynnyksen harrastustoimintaa sekä luo uudenlaista yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa.

Harrastuskaruselliin haluttiin löytää erityisesti niitä nuoria, joilla ei ollut yhtään harrastusta tai jotka halusivat kokeilla uutta harrastusta. Harrastuksia valittiin koululla toteutetun harrastuskyselyn pohjalta niiltä osin kuin se oli mahdollista ja niitä mainostettiin mm. harrastusvälitunnin avulla.

Harrastuskaruselli nähtiin hyvänä toimintamallina ja se tavoitti erityisesti alakouluikäisiä oppilaita. Keväällä 2021 tehtiin päätös siirtää harrastuskarusellin toimintamalli osaksi Helsingin harrastamisen mallia syksystä 2021 alkaen

Tanssi on yksi Kannelmäki-Malminkartanon alueen nuorten toiveharrastuksista. Kuva: Katja Tähti

Alueellinen yhteistyö

Alueen harrastustoiminnan kehittämisessä verkostot ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa ovat oleellinen osa kehittämistyötä. Yhteistyö alueen kumppaneiden kanssa on edistää syntyneiden toimintamallien juurruttamista. Parhaimmillaan syntyneet toimintamalli jäävät elämään kumppaneiden voimin hankkeen päättymisen jälkeen.

Harrastusverkosto

Hankkeen aikana luotiin alueellinen harrastusverkosto, jonka tavoitteena oli lasten, nuorten ja perheiden harrastustoiminnan kehittäminen, alueen harrastustoiminnan parissa työskentelevien verkoston vahvistaminen ja yhteistyön kehittäminen. Verkoston avulla alueen harrastustoimijat tulivat tutuiksi toisilleen ja yhteinen tietoisuus alueen harrastustarjonnasta auttoi myös välttämään päällekkäisiä toimintoja.

Harrastusverkostoon kutsuttiin toimijoita eri sektoreilta. Verkostossa oli edustettuna mm. alueen:

- harrastustoimintaa järjestäviä yhdistyksiä, seuroja ja järjestöjä
- kaupungin nuorisopalvelut, liikuntapalvelut, kirjastopalvelut sekä kulttuuripalvelut
- kouluja
- päiväkoteja ja leikkipuistoja
- sosiaali- ja terveystieteiden toimijoita

Verkoston jäsenistöstä osa oli siis harrastustoiminnan tuottajia, osa harrastustoiminnan mahdollistajia sekä osa tahoja, jotka toimivat väylänä harrastajien tavoittamiseksi. Monialaisuus ja poikkisektoriaalinen ote osoittautuivat hedelmälliseksi alustaksi, jossa yhteistyö oli konkreettista ja kaikkia osapuolia hyödyttävää.

Harrastusverkosto tapasi kahdesti kaudessa hankkeen kutsumana. Tapaamiset ajoitettiin myöhäiseen iltapäivään, jotta kolmannen sektorin toimijat ehtisivät paremmin mukaan omien päivätöidensä jälkeen. Tapaamisten keskeisimmät aiheet olivat:

- alueen harrastustarjonnan yhteinen kokoaminen
- yhteistyömahdollisuuksien tunnistaminen ja kehittäminen

- harrastamiseen liittyvien ajankohtaisten ilmiöiden ja asioiden käsitteleminen

Alueen harrastustarjonnasta tehtiin kooste, joka lähetettiin mm. koulujen kautta wilma-viestinä oppilaille sekä huoltajille. Kooste annettiin luonnollisesti myös verkoston jaettavaksi verkkosivuille ja muille alustoille.

Konkreettinen yhteistyö harrastusten parissa ja verkostotapaamisen työpajamainen ote motivoi toimijoita olemaan mukana, koska sen nähtiin hyödyttävän kaikkia lisäämällä harrastajien määrää ja tietoisuutta alueen harrastustoiminnasta.

Loma-ajan yhteistyö

Helsingin nuorisopalvelut tuottavat nuorille toimintaa myös koulujen loma-aikoina. Nuorisopalveluissa nähdään tärkeäksi, että nuorilla on mielekästä, innostavaa ja hauskaa tekemistä myös kesälomalla, syyslomalla ja talvilomalla. Hankkeen ja Kannelmäen nuorisotyöyksikön sekä alueen harrastusverkoston kanssa järjestettiin loma-ajan toimintaa kesällä 2020 ja 2021 sekä syyslomalla 2021.

Kesäkausina pilotoitiin alueelle yhteistyössä toteutettua loma-ajan toimintaa lapsille, nuorille ja perheille. Toimintaa tuotettiin kesä – ja heinäkuussa arkipäivisin Kannelmäen liikuntapuistoon. Kesätoimintaa kohdennettiin kouluvalmentajien kautta myös erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille ja nuorille, joita oli mukana toiminnassa koko kesän ajan. Kesätoiminnassa oli mukana myös neljä 16-17-vuotiasta kesätyöntekijää, joista kaksi työskenteli kesäkuun ajan ja kaksi heinäkuun ajan. Kesätyöntekijät osallistuivat aktiivisesti toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen sekä some-kanavilla tehtyyn viestintään.

”Kuuma hellepäivä siivitti maanantain ulkotoimintaa. Nuoria oli vähän vähemmän mutta oli rentoa ja hauskaa. Pelasimme nuorten kanssa pilkkuskabaa, korttia ja juteltiin varjossa teltan alla. Pelasimme myös sählyä ja lentopalloa. -- Kuumuus selkeästi vaikutti ja pelailut olivat selkeästi rennommat. -- Yksi nuorista toimi pilkkuskabojen selostajana joka oli erittäin hauskaa.”

(Hankkeen nuoriso-ohjaajan kirjaus kesän 2021 lomatoiminnasta)

Kesätoimintaan sisältyi myös Spessuperjantai-tapahtumia, jotka olivat kesän perustoiminnasta poikkeavia kokonaisuuksia ja ne järjestettiin yhteistyössä Haagan nuorisotyöyksikön kanssa. Tapahtumia järjestettiin vuorotellen kummankin yksikön alueella.

Syyslomaviikolla 2021 järjestettiin toimintaa Malminkartanon harrastushallilla, jossa yhteistyökumppanien kanssa tuotettiin nuorille suunnattua toimintaa jokaisen arkipäivänä klo 15-20.

”Salissa oli jatkuvasti hyvä meininki, full pöhinä. Täysi tupa tuntui olevan koko ajan. Ja ihmiset oli todella iloisia toiminnasta. Vanhemmilta tuli paljon kiitosta, lisää tällaista toivottiin. -- sai myös markkinoitua hallia ja toimintaa, paljon mielenkiintoa herättänyt halli ja sen toimintaa. Mahtava päivä, iso menestys.”

(Hankkeen nuoriso-ohjaajan kirjaus syysloman 2021 toiminnasta)

Loma-ajan toimintojen tuottaminen alueellisen yhteistyönä edisti toimintojen monipuolisuutta sekä resurssien riittävyttä. Loma-aikojen toiminnot toimivat myös hyvänä markkinointialustana alueen nuorille.

Erityisen tuen tarpeessa olevien nuorten harrastustoiminnan kehittäminen

Erityisen tuen tarpeessa olevilla lapsilla ja nuorilla tarkoitetaan tässä yksilöitä, joilla oltiin tunnistettu erilaisia haasteita koulussa ja vapaa-ajalla ja joille harrastustoiminnasta voisi olla erityistä tukea heidän arkeensa. Tämä kohderyhmä nähtiin tärkeäksi, koska kyseisen ryhmän kanssa ei vielä kukaan työskennellyt alueella.

Koulujen kanssa tehtävän yhteistyön kautta tavoitettiin parhaiten erityisen tuen tarpeessa olevat nuoret. Keskeisinä kumppaneina toimivat mm. kouluvalmentajat, koulun yhteisöpedagogit, rehtorit, kuraattorit ja koulupsykologit. Lisäksi erityisen tuen tarpeessa olevia nuoria tavoitettiin nuorisopalvelujen Luotsi-toiminnan kautta sekä vastaanottokeskus Cappelán kanssa tehdyn yhteistyön kautta.

Moniammatillisen yhteistyön kautta saatiin tietoa siitä, että mitkä nuoret olivat erityisen tuen tarpeessa, millainen toiminta heille voisi sopia sekä mihin aikaan ja missä tälle kohderyhmälle suunnattua toimintaa kannattaisi järjestää.

Erilaisten kokeilujen myötä huomattiin, että pitkäjänteinen, yhden ryhmän kanssa tapahtuva työskentely oli hedelmällisempää ja tuloksellisempää kuin esimerkiksi neljän viikoin välein vaihtuvalle ryhmälle tuotettu toiminta. Erityisen tuen tarpeessa olevien nuorten hyvinvoinnin edistäminen vaati siis tarkkaa kohdennusta, aikaa ja säännöllisyyttä.

”-- keskeytimme pelin hetkeksi keskustellen miksi pelaaminen on yhdessä kivaa. Kysyin nuorten mielipiteen asiasta, ja nuoret löysivät nopeasti syyt miksi pelaaminen on kivaa: Yhdessäolo, hauskuus, joukkuepeli, toisen huomioonottaminen -- peliin tuli tämän avulla ihan uutta puhtia. Saatiin superhyvät pelit, kun nuoret sisäisti että voidaan pelata kivasti yhdessä. "kiukuttelijat" kanssa pelasi hyvällä tsempillä tämän jälkeen, tuli itsellekin hyvä fiilis siitä, että nuoret sisäisti puheen helpolla ja ottivat myös opikseen siitä. Pelit meni kivasti loppuun ja toiminta saatiin hyvillä tunnelmilla päätökseen.”

(Hankkeen nuoriso-ohjaajan kirjaus kohdennetusta ryhmätoiminnasta)

”Kahdella nuorista oli pientä kärhämää jota yritettiin selvittää puhumalla. - Pitkän selvittelyn jälkeen molemmat toki pyysivät toisiltaan anteeksi mutta kumpikaan nuorista ei ymmärtänyt asiaa eikä kummallekkaan mennyt se perille että molemmat olivat tehneet väärin. Lisäksi yhdellä nuorella oli jatkuvaa asenneongelmaa ja niin sanottua "kujeilua ja huijaamista" ja jatkuvaa sääntöjen kiertämistä täysin tahallaan. Eikä hänellä mennyt sekään missään välissä perille ymmärrykseen. Yhdellä nuorista oli myös todella paljon energiaa mikä purkautui turhautumisena.”

(Hankkeen nuoriso-ohjaajan kirjaus kohdennetusta ryhmätoiminnasta)

Erityisen tuen tarpeessa oleville nuorille kohdennetun harrastustoiminnan keskeisimmiksi tekijöiksi nähtiin:

- Ryhmä, jonka kokoonpano pysyi samana sekä ohjaajat, jotka pysyivät samana koko toimintakauden ajan. Tutuus loi turvaa.

- Säännöllinen, koko lukukauden ajan jatkuva toiminta. Oirehtivien nuorten kiinnittyminen ja sitoutuminen toimintaan vaatii aikaa.
- Toiminnan ajoittaminen suoraan koulupäivän jälkeen. Mikäli koulupäivän päättymisen ja toiminnan alkamisen välissä olisi ollut aikaa, nuoret olisivat lähteneet kotiin.
- Ryhmän kokoontuminen koulun tiloissa, jotta liittyminen ryhmään olisi mahdollisimman helppoa ja vaivatonta.
- Ryhmäläisten mahdollisuus vaikuttaa itse toiminnan sisältöön – nuoret itse tietävät parhaiten millainen toiminta on mielekästä ja aito vaikuttamisen mahdollisuus myös sitoutti nuoria toimintaan.

Nuorten tultua tutuksi nuoriso-ohjaajien kanssa, nuoria oli myös helpompi ohjata muihin alueen harrastustoimintojen pariin. Kohderyhmän kanssa työskennellessä huomattiin myös niin sanottu polutuksen tarve. Polutuksella tarkoitetaan tässä sitä, että nuorelle tuttu aikuinen lähtee yhdessä nuoren tai nuorten ryhmän kanssa uuden harrastuksen pariin. Alkuvaiheen saattamisella madalletaan nuoren kynnystä kokeilla uusia harrastuksia ja sekä autetaan nuorta löytämään ja käyttämään alueella sijaitsevia palveluja ja toimipaikkoja.

”Sovitusti aloitimme toiminnan jo kahden jälkeen, sillä kouluvalmentajat tulivat 9 oppilaan kanssa etuajassa tutustumaan ja pelaamaan meidän kanssa. Iso kiitos heille, että auttavat nuoria löytämään paikan. Nämä nuoret -- ovat kaikki ilman harrastuksia tällä hetkellä. -- Kerroimme heille hallista ja sen toiminnasta, mitä kaikkea täällä on tarjolla. Kunnan perehdytys hallin juuriin. Pelasimme heidän kanssaan polttopalloa ja koristurnauksen, kaikki nuoret oli tosi hyvillä fiiliksillä pelaamassa, mikä ilahdutti mieltä.”

(Hankkeen nuoriso-ohjaajan kirjaus kohdennetusta ryhmätoiminnasta)

Futsal on ollut suosittu toiminto Malminkartanona harrastushallilla syksyllä 2021. Kuva: Katja Tähjä

Erityisen tuen tarpeessa olevat perheet

Enemmän yhdessä –hankkeen haastavin kohderyhmä oli erityisen tuen tarpeessa olevat perheet. Kohderyhmä oli uutta toimintaa nuorisopalveluille, jossa työtä oltiin tehty pääasiassa 9-18 vuotiaiden parissa. Erityisen tuen perheille suunnattua toimintaa suunniteltiin hankkeen alusta saakka ja kerättiin tietoa alueen perheistä, perheille suunnatuista toimijoista ja toiminnoista. Projektipäällikkö verkostoitui alueen perheiden kanssa työskentelevien tahojen kanssa ja tapasi toimijoita yksitellen.

Keskusteluissa ja vierailuissa nousi esille, että jokainen toimija tavoitti omalla toiminnallaan erilaisia perheitä. Hankkeen ohjausryhmässä päätettiin kohdistaa erityisen tuen perheiden toimintaa maahanmuuttajataustaisille yksinhuoltajaperheille, jotka nousivat aluedatasta. Kyseinen kohderyhmä oli haastavaa tavoittaa ja tärkeimmäksi yhteistyökumppaniksi toiminnalle nähtiin sosiaalipalvelut, Perhetyö 2-toimintayksikkö ja neuvola.

Erityisen tuen tarpeessa oleville perheiden tavoittaminen oli haastavaa, koska kenellekään ei varsinaisesti ollut suoraa yhteyttä kohderyhmän perheisiin ja heitä oli myös haastavaa saada mukaan mihinkään harrastustoimintaan, jota alueella oli tarjolla. Kohderyhmälle ei ollut siis varsinaisesti tarjota sopivaa toimintaa eikä heidän toiveistaan ollut tietoa. Kohderyhmälle oli tyypillistä myös se, että harrastamisen kulttuuria ei perheissä ollut. Lisäksi oli haastavaa löytää oikeita yhteistyötahoja tavoitteen edistämiseksi.

Erilaisten kokeilujen myötä lopulta keväällä 2021 todettiin, että erityisen tuen tarpeessa olevien perheille kohdennetusta työstä luovutaan hankkeessa ja keskitytään hankkeen muiden tavoitteiden edistämiseen. Päätökseen vaikutti myös se, että alueelta löytyi toimija, joka jo tekee vastaavaa työtä. Todettiin, että toimijaa tuetaan tarvittaessa esimerkiksi tilaresurssien muodossa.

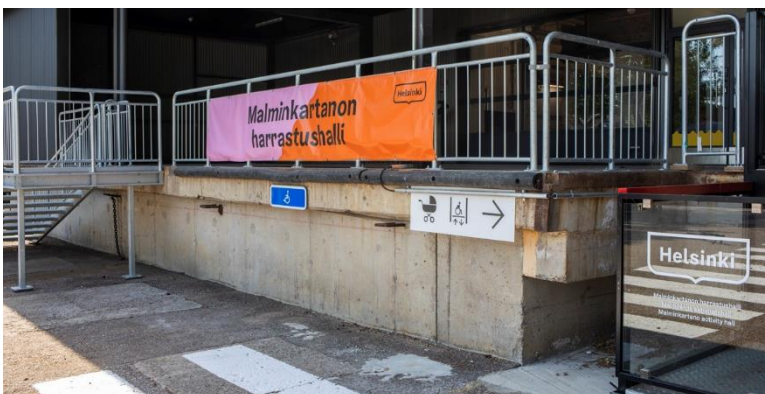
Malminkartanon harrastushalli

Harrastushallin tavoitteet

Kannelmäen ja Malminkartanon alueelle oli kaivattu jo pitkään matalan kynnyksen harrastustoimintaa mahdollistavia tiloja. Nuorisopalvelut oli etsinyt sopivaa tilaa tällaiselle harrastushallille jo ennen Enemmän yhdessä –hankkeen alkamista, mutta vasta hankkeen aikana löydettiin sopivat tilat.

Harrastushallista haluttiin monipuolinen harrastamisen tila, joka mahdollistaa matalan kynnyksen harrastamisen. Tätä tavoitetta edistettiin mm. suunnittelemalla hallin kenttien koot ja rajat niin, että ne eivät vastaa minkään virallisen pelikentän kriteerejä. Näin ollen hallissa ei voida järjestää virallisia sarja-tason otteluja. Lisäksi halliin suunniteltiin monipuolinen välinevarasto, jonka välineet olivat kaikkien lainattavissa.

Lisäksi harrastushallista haluttiin alueen asukkaiden ja toimijoiden yhteinen paikka, jonka toiminnan tuottamiseen osallistuisivat kaupungin toimijoiden lisäksi myös erilaiset seurat, järjestöt ja yhdistykset sekä nuorten ryhmät ja muut asukkaat. Jo suunnitteluvaiheessa harrastushallista päätettiin rakentaa omaehtoisen käytön toimipiste eli paikka, jossa ei olisi vakituista henkilökuntaa paikalla. Tämä linjaus vaikutti moneen seikkaan niin rakentamisessa kuin toiminnan käytännön järjestelyjä pohdittaessa. Harrastushalliin luotiin mm. sähköinen kulunvalvonta sekä toimijoiden perehdytys tilaan suunniteltiin erityisesti turvallisuusseikkoja painottaen.

Malminkartanon harrastushallin tilat remontoitiin Konalassa sijaitsevaan teollisuuskiinteistöön.

Kuva: Katja Tähjä

Harrastushallin ison tilan voi jakaa väliverhoilla kolmeksi erilliseksi kentäksi. Kuva: Katja Tähjä

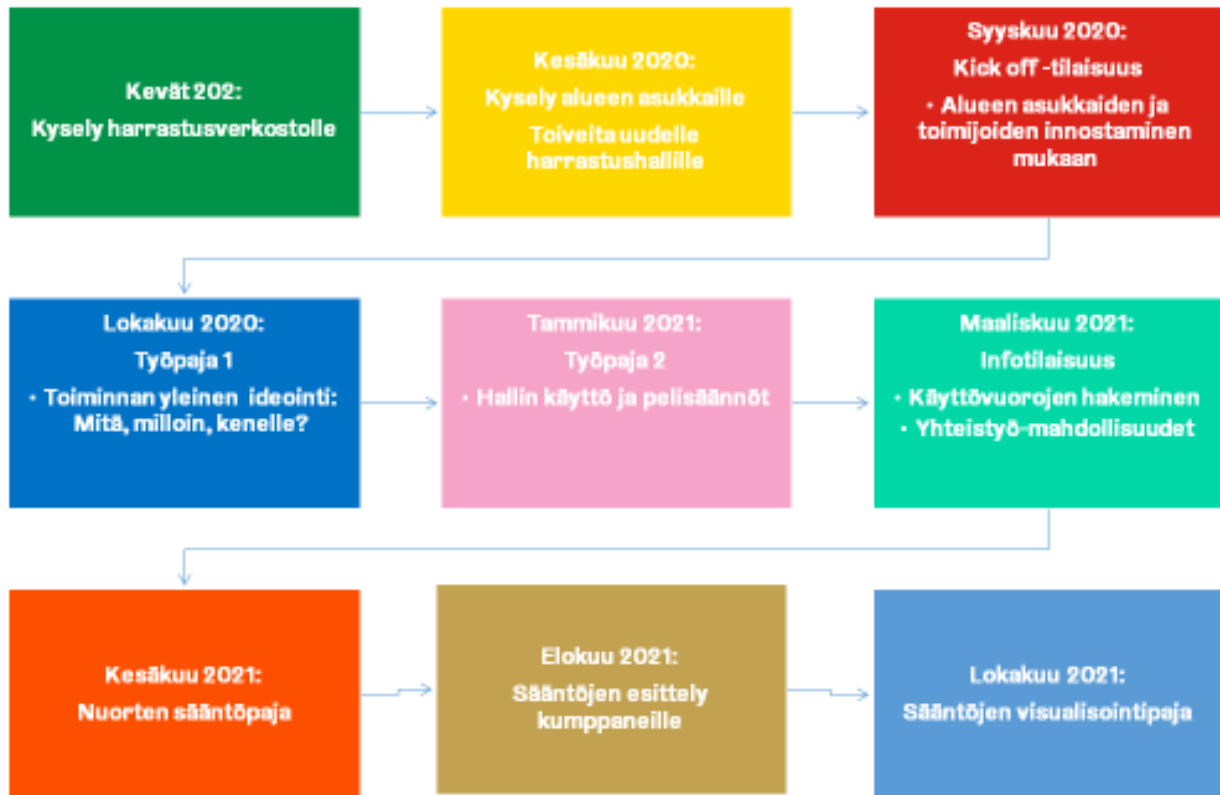
Harrastushallin tilat haluttiin mahdollisimman muuntautuvaksi, jotta tilassa voitaisiin järjestää monipuolista harrastustoimintaa. Tämän mahdollistamiseksi mm. kenttien väliset verhoista tuli nostettavat, jolloin kenttiä on mahdollista yhdistää. Aula kalustettiin niin, että siellä on mahdollista sekä oleskella että pitää kokouksia ja tapaamisia. Aulan yhteyteen rakennettiin myös pieni keittiö, joka mahdollistaa esimerkiksi kahvilan pitämisen tapahtumissa ja ruokatarjoilut erilaisten tapaamisten yhteydessä.

Harrastushallin aulatila mahdollistaa kokousten ja tapaamisen järjestämisen. Kuva: Katja Tähjä

Alueen asukkaiden ja toimijoiden osallisuus

Harrastushallin toiminnan ideoinnissa, suunnittelussa ja toteutuksessa haluttiin kuulla ja osallistaa myös alueen asukkaita ja harrastustoimijoita. Tämä osallisuuden prosessi kulki rakennushankkeen rinnalla ja tavoitteena oli aktivoida asukkaita ja toimijoita harrastushallin toiminnan yhteiseen ideointiin, suunnitteluun ja toteuttamiseen. Tavoitteena oli, että harrastushallista tulisi paikka, jonka mahdollisimman moni tuntisi omakseen.

Kuva: Alueen toimijoiden, asukkaiden ja nuorten osallisuusprosessi

Keväällä 2020 toteutettiin harrastushallin toimintaan liittyvä kysely harrastusverkostolle ja kesällä 2020 toteutettiin harrastushalliin liittyvä kysely alueen asukkaille (LIITE 3). Molemmissa kyselyissä tilaan toivottiin monipuolista harrastustoimintaa ja paljon liikuntaharrastuksia. Näitä tietoja hyödynnettiin harrastushallin toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

”Monipuolista matalan kynnyksen toimintaa. Sellaista, johon ei tarvitse sitoutua eikä toiminnan tavoitteena ole kilpailu tai pakonomainen eteneminen.”

”Mahdollisimman paljon edullista liikuntaa alueen alakouluikäisille lapsille, jotka eivät pääse vielä itsenäisesti liikkumaan muihin kaupunginosiin harrastuksiin.”

”Matalan kynnyksen ’jumppatunteja’, joissa eri kuntotasoiset voisivat liikkua yhdessä valiten itselleen sopivan vaikeustason (liikkeet hyppien tai askeltaen jne). Mikä tahansa zumbasta HIIT-treeneihin tai pilatekseen olisi kivaa.”

Harrastushalli-hankkeen edetessä järjestettiin Kanneltalossa syyskuussa 2020 kaikille avoin kick off-tilaisuus, jonka tavoitteena oli innostaa alueen asukkaita ja verkostoa mukaan suunnittelemaan harrastushallin toimintaa.

Videotallenne Kick-Off tilaisuudesta löytyy täältä: <https://www.youtube.com/watch?v=M-hjpvPDCOc>

Marraskuussa 2020 järjestettiin työpaja, jossa suunniteltiin yhdessä harrastushallin toimintaa ja sen sisältöjä. Tavoitteena oli luoda yhteistä lukujärjestystä ja katsoa, miten saadaan luotua toimiva, kokonaisvaltaisesti alueen asukkaita palveleva kokonaisuus.

Tammikuussa 2021 järjestettiin työpaja, jossa keskusteltiin mm. vuorojen hakemisesta sekä kerrottiin harrastushallin rakennusurakan etenemisestä.

Huhtikuussa 2021 järjestettiin tilaisuus, jossa käytiin läpi vuorojen hakemista käytännössä sekä esiteltiin Kannelmäen nuorisotyöyksikön laajempaa harrastamisen kokonaisuutta ja sen tarjoamia erilaisia yhteistyömahdollisuuksia.

Harrastushallin toiminta

Harrastushallin toimintaa haluttiin tuottaa sekä kumppaneiden että nuorisopalvelujen tuottamana. Kumppanit saivat hakea harrastushallin vuoroja keväällä 2021 nuorisopalvelujen käyttövuorohaussa. Vuoromyönnöissä painotettiin nuorille suunnattua toimintaa sekä matalankynnyksen periaatteita toteuttavaa toimintaa. Lisäksi vuorojen sijoittelussa pyrittiin huomioimaan harrastushallin tilojen haasteet. Vuorot alkoivat ja päättyivät porrastetusti yhtäaikaisen ruuhkan välttämiseksi yleisissä tiloissa. Vuoroissa pyrittiin huomioimaan myös toiminnan vaikutukset viereisiin kenttiin: esimerkiksi joogavuoroa ei ollut mielekästä toteuttaa yhtä aikaa viereisen kentän koripallovuoron kanssa, koska äänet kantautuivat herkästi viereisille kentille

Parhaat toiminta-ajat - keskiviikkojen torstaiden ja perjantaiden alkuillat - varattiin nuorille. Näihin suunniteltiin sekä nuorten itsensä ideoimia ja toteuttamia toimintoja (mm. rap-paja ja hiphop-tanssia) sekä nuorten toivomaa toimintaa, mm. matalan kynnyksen höntsäpelaamista ja sirkuskurssia.

Harrastushalli avattiin elokuussa 2021 ja toimintaa järjestäviä kumppaneita saatiin lisää pitkin syyskautta, kun tieto harrastushallista alkoi levitä mm. harrastusverkoston tapaamisen, kumppaneiden verkostojen ja nuorisopalvelujen Kumppanuusyksikön kuukausikirjeiden myötä.

Kumppaneiden tuottamana harrastushallille saatiin mm.:

- lapsille jumppaa, salibandyä ja tanssia
- nuorille korista, futsalia ja tutustumista erilaisiin palloilulajeihin
- aikuisille matalankynnyksen liikuntatoimintaa
- senioreille erilaisia päiväliikuntaryhmiä
- lapsiperheille yhteistä liikuntatoimintaa

Lisäksi syksyllä 2021 [Suomen Monikulttuurinen Liikuntaliitto FIMU ry](#) järjesti harrastushallilla perheille suunnatun Isänpäivän liikuntatapahtuman. Sen myötä harrastushallille tuli uutta kävijäkuntaa, jota ei aiemmin oltu tavoitettu. Tapahtumassa markkinoitiin myös harrastushallin muita harrastustoimintoja ja sen myötä uusia kävijöitä tulikin heti seuraavalla viikolla kokeilemaan harrastushallin harrastusryhmiä.

Fimun kanssa tehtävän yhteistyön kautta hallin löysivät myös muutamat uudet seurat ja yhdistykset, jotka varasivat käyttövuoroja maahanmuuttajataustaisille suunnattuun toimintaan.

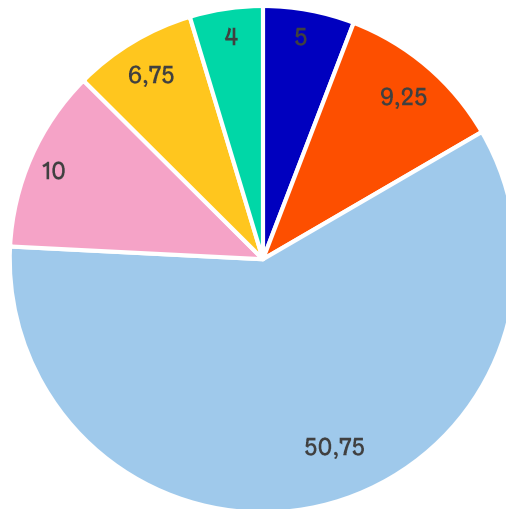

Kuva: Fimu ry:n Isänpäivän perheliikuntatapahtuma houkutteli paljon uusia kävijöitä harrastushallille. Kuva: Laura Arala

Vaikka harrastushallin haluttiin olevan erityisesti alueen nuorten harrastamisen paikka, toivottiin sen lisäksi hallille myös muun ikäisiä käyttäjiä. Se toteutuikin luontevasti: aamu ja päiväaikaan hallilla oli työikäisten ja seniori-ikäisten ryhmiä sekä lähikoulun liikuntatunteja, iltapäivällä lapsille suunnattua toimintaa ja ilta-aikaan toiminnan kohderyhmissä painottuivat nuoret.

Kaiken kaikkiaan harrastushallissa järjestettiin syyskauden 2021 aikana 149 eri toimintakertaa ja toimintatunteja kertyi kaiken kaikkiaan 1091. Kävijäkertoja syksyn aikana oli yhteensä 3190.

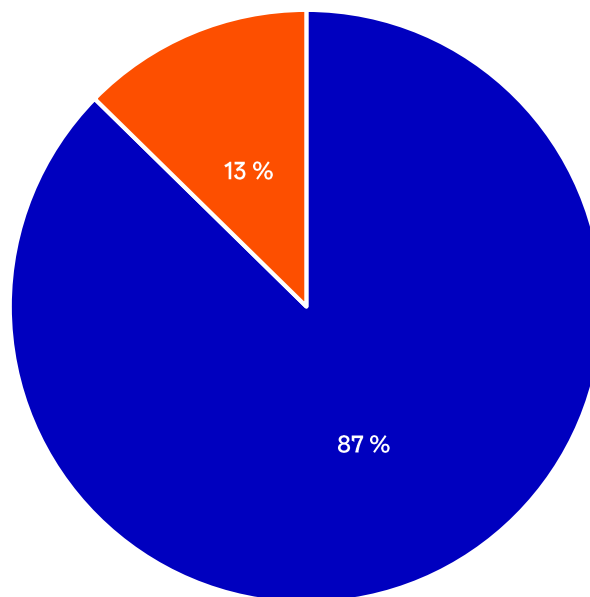
Harrastushallin toimintatuntien jakautuminen ikäryhmittäin (elo-joulukuu 2021)

■ ALLE KOULUIKÄISILLE ■ ALAKOULULAISILLE ■ YLÄKOULULAISILLE
■ NUORILLE AIKUISILLE ■ AIKUISILLE ■ PERHEILLE

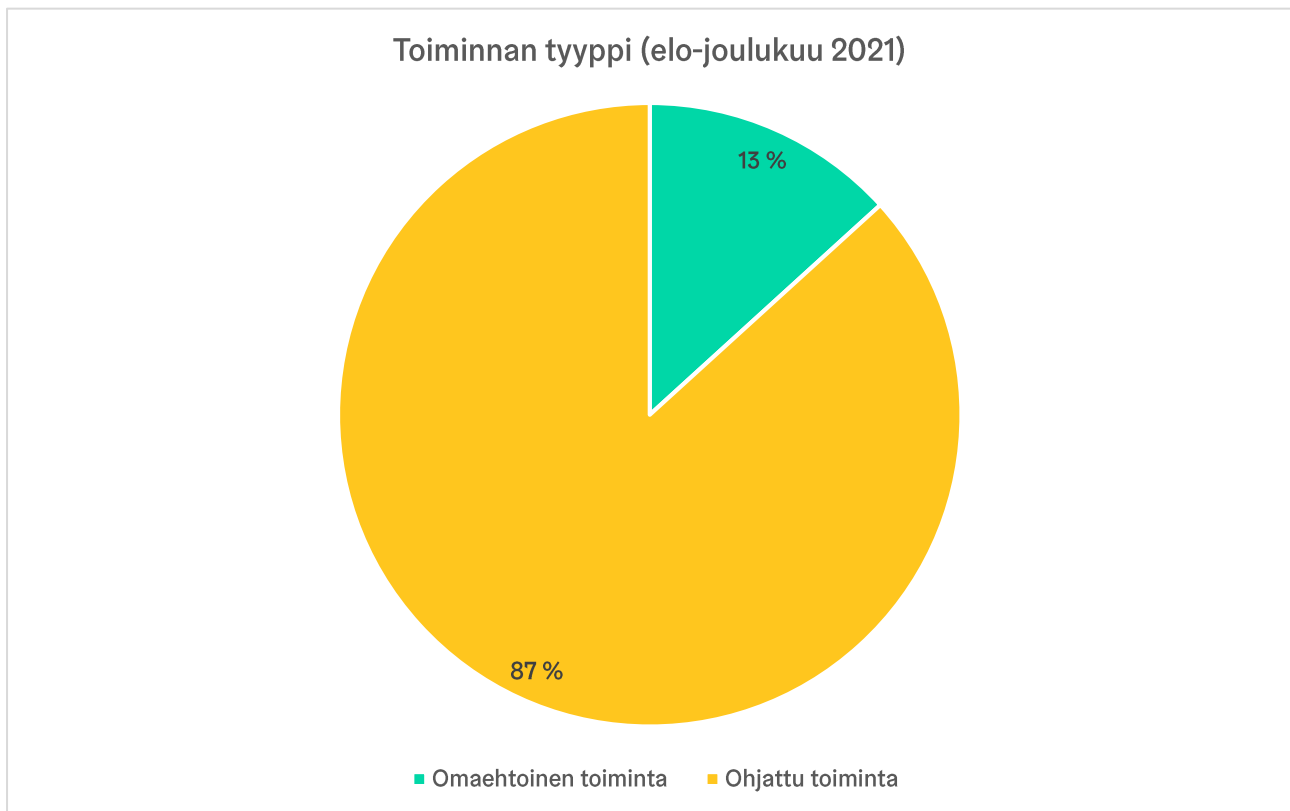
Suurin osa harrastushallin syyskauden 2021 toiminnasta oli maksutonta. Maksullisia ryhmiä oli muutamia, mutta niidenkin maksu oli verrattain edullinen ja esimerkiksi Liikuntapalveluiden alueliikuntapassi (syksyn 2021 hinta 30 €) oikeuttaa liikkumaan kaikissa alueliikunnan ryhmissä.

Toiminnan maksullisuus (elo-joulukuu 2021)

■ Maksutonta ■ Maksullista

Pääosa hallin toiminnasta oli ohjattua, mutta syyskauden aikana hallilla oli myös omaehtoista toimintaa eli muutamia ryhmiä, jolla ei ollut ohjaajaa vaan ryhmä harrasti hallilla itsenäisesti. Tällaisia olivat mm. kaksi nuorten omaa tanssiryhmää, yksi futsal-ryhmä sekä aikuisten matalan kynnyksen liikuntaryhmä.

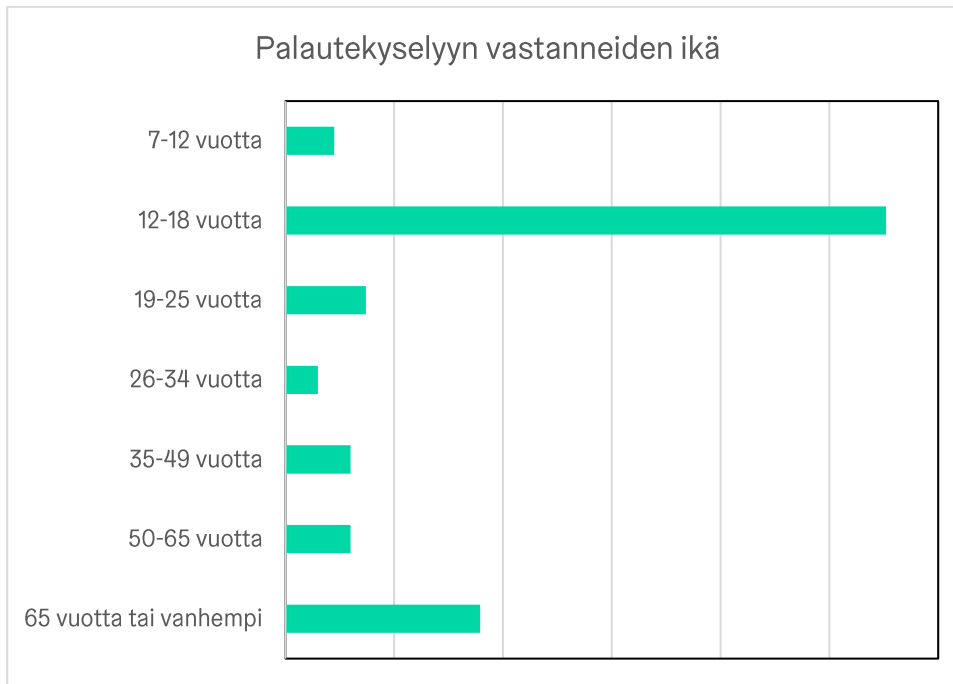
Käyttäjien kokemuksia

Harrastushallin kävijöiltä, vierailijoilta ja toiminnan järjestäjiltä kerättiin palautetta loka-joulukuussa 2021 (LIITE 4). Palautetta saattoi kirjoittaa hallilla olevaan paperilomakkeeseen tai vastaamalla sähköiseen kyselyyn.

Vastauksia saatiin 67 kpl ja niistä 64 % oli toimintaan osallistuneita, 16 % toiminnan järjestäjiä ja loput satunnaisia vierailijoita (huoltajia, saattajia jne.).

Suurimmat ikäryhmät vastaajissa olivat 12-18-vuotiaat (55 %) ja 65-vuotiaat ja vanhemmat (18 %).

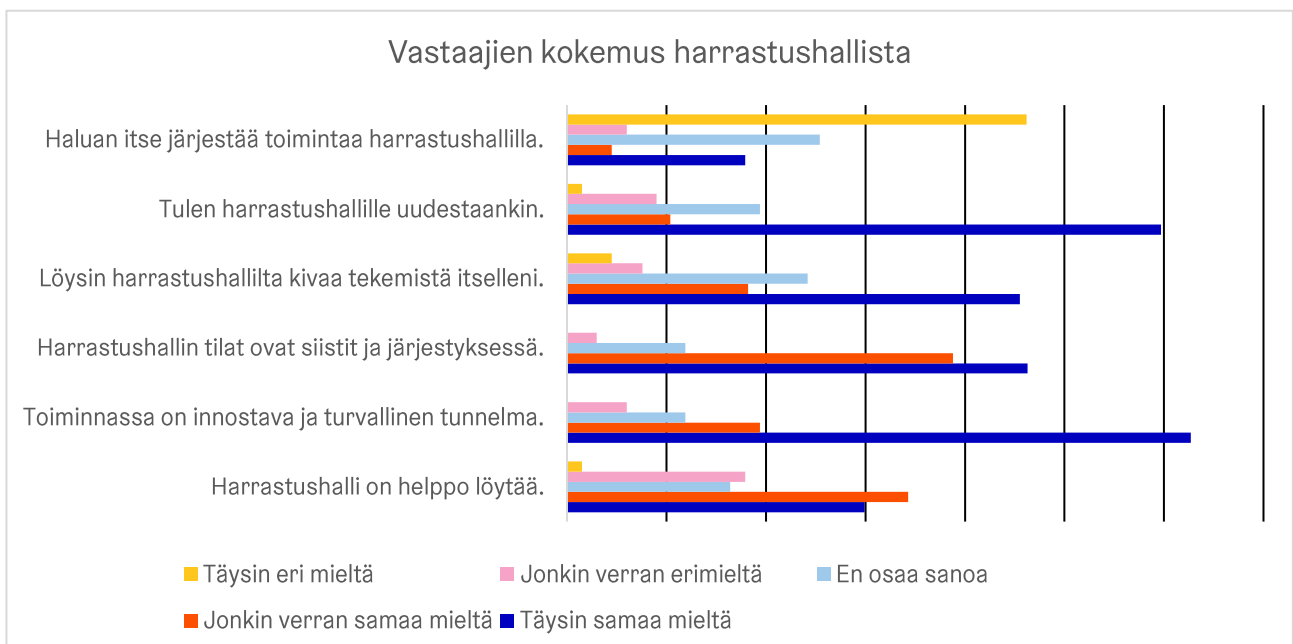

Nuoriso-ohjaajat pyysivät paikan päällä nuoria vastaamaan kyselyyn, mutta kiinnostus palautteen jättämiseen oli ei ollut kovin vahvaa. Nuoret olivat usein niin innolla menossa harrastamaan ja osallistumaan toimintaan, että he eivät malttaneet jäädä vastaamaan palautekyselyyn. Suurin osa nuorten jättämistä palautteista on kerätty tilaa päivisin käyttäneen yläkoulun liikuntatuntien oppilailta.

”Kiitos että saamme käydä täällä :-)”

”Välineitä nuorten toiveiden mukaan. HIENOA”

Palautekyselyssä kysyttiin myös käyttäjien mielipiteitä kuuteen väitteeseen. Eniten samaa mieltä oltiin toiminnan innostavasta ja turvallisesta tunnelmasta sekä aikeesta tulla harrastushallille uudestaan.

Palautekyselyssä sai myös antaa avoimeen vastauskenttään kehitysehdotuksia, toiveita ja terveisiä. Avovastauksissa moitittiin eniten hallin äänieristystä (tila koettiin toisinaan meluisaksi, jos kentillä oli yhtä aikaa ääntä tuottavaa toimintaa). Kiitosta keräsi halli ja sen tarjoamat puitteet ja lainattavat välineet sekä toiminnan sisältö.

"Koululuokkien huumava melu ahdistaa."

"Kiitos kaupungille että liikuttatte senioreita."

"Kaikki on täydellistä."

"Halli on mukava ja henkilökunta hauskaa jubailu seuraa."

"Tosi asiallista toimintaa."

"Liikuntahalli on ihan viihtyisä ja puhdas. ihan mieluisa paikka erilaisille harrastuksille."

HalliBosse

Helsingin nuorisopalveluissa toimintaa ideoidaan, suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä nuorten kanssa. Myös Enemmän yhdessä –hankkeessa oli tärkeää saada nuoret mukaan hankkeen toimintaan ja erityisesti uudesta Malminkartanon harrastushallista haluttiin paikka, jonka nuoret tunsivat omakseen. Tavoitteen oli, että harrastushallin toimintaa toteutettaisiin yhdessä nuorten kanssa, nuorten tarpeita ja toiveita kuunnellen. Tämän tavoitteen toteutumiseksi perustettiin harrastushallille oma nuorten ryhmä, jonka nuoret itse nimesivät HalliBosseksi.

HalliBosse syntyi siis tarpeesta saada nuoret mukaan harrastushallin toiminnan ideointiin, suunniteluun ja toteutukseen sekä myös hallin sosiaalisen median sisällön tuottamiseen. Nuorten ryhmän tavoitteena oli myös vahvistaa nuorten työelämätaitoja apuohjaaja-toiminnan kautta. HalliBosseeseen oli avoin haku ja ryhmää markkinoitiin alueen kouluissa ja nuorisotaloilla. HalliBosse-ryhmään saatiin lopulta neljä nuorta. Määrä oli hivenen vähemmän, mitä oli toivottu. Toisaalta ilmoittautuneet nuoret olivat hyvin aktiivisia, innostuneita ja sitoutuneita.

Maaliskuussa 2021 HalliBosse kokoontui ensimmäistä kertaa ja sen jälkeen tapaamisia oli noin kerran kuussa. Yhteyttä pidettiin viikottain myös whatsapp-ryhmän muodossa.

HalliBosselaiset olivat mukana suunnittelemassa harrastushallin sääntöjä sekä sääntöjen visualisointipajassa. Lisäksi HalliBossen nuoret pääsivät vaikuttamaan harrastushallin aulan sisustuksen viimeistelyyn. Suurin HalliBossen panos oli harrastushallin toiminnan ideointi, suunnittelu ja toteuttaminen sekä apuohjaajana toimiminen muissa harrastushallin toiminnoissa, mm. lasten salibandy-toiminnassa ja HalliHöntsässä sekä syyslomaviikon tapahtumakokonaisuudessa.

"-- Hallibosselaisten kanssa oli sovittu, että he tulevat mestoilta pelailemaan. Kahden bosselaisen kanssa oli myös heidän kaveri mukana ja näin säimmekin todella hyvät pelit aikaiseksi. Koris, säbä, futsal lajeina. Hiki tuli huh jei! --"

(Hankkeen nuoriso-ohjaajan kirjaus HalliHöntsä-toiminnasta)

HalliBosselaiset osallistuivat harrastushallin sääntöjen luomiseen. Kuva: Katja Tähjä

HalliBosselaiset suunnittelivat ja toteuttivat myös kaikille avoimen rap-työpajan, joka koostui neljästä viikottaisesta tapaamisesta.

”Rap-pajan toinen kerta. Sade piti taas yleisöä loitolla. Ainoa nuori, joka osallistui toimintaan, oli sama nuori kuin viime viikolla. Se ei ole mitenkään huono asia, koska on todella kiinnostunut aiheesta, ja saimme tehtyä todella laadullista nuorisotyötä, tyyppien kanssa jotka ovat aidosti kiinnostuneita aiheesta.

(Hankkeen nuoriso-ohjaajan kirjaus rap-pajasta)

”Molemmat tykätään räpistä ja itse haluamme sitä myös tehdä ja kun saimme kuulla, että hallilla on mahdollista harrastaa ihan mitä vaan käytännössä, joten pohdittiin, että se vois olla mukava kokemus, kerrankin kun mahdollisuus sellaiseen on. Lyhyesti sanottuna hallin monipuolinen mahdollisuus oli avain tähän.”

”Työpajassa oli parasta se, että kaikki osallistujat osallistui aktiivisesti ja näytti oman kiinnostuksen aiheeseen. Itse opin lisää ryhmätyötaitoja sekä räpistä irtosi paljon uutta.”

(HalliBosselaisten palautetta rap-pajan toteuttamisesta)

Harrastushallin sääntöjen visuaalinen ilme luonnosteltiin Pentagon Oy:n vetämässä muotoilupajassa. Kuva: Laura Arala

Hankkeen loppuvaiheessa pohdittiin HalliBosselaisten sijoittumista hankekauden päättymisen jälkeen. Tavoitteena oli varmistaa aktiivisen ja toimivan nuorten ryhmän jatkuminen myös hankkeen jälkeen. HalliBosse-ryhmä päätettiin siirtää Operaatio Pulssi! -toimintamallin koordinaattorin huomaan, koska koordinaattori oli nuorille jo tuttu ennestään ja Operaatio Pulssin kokonaisuus liittyy harrastamiseen.

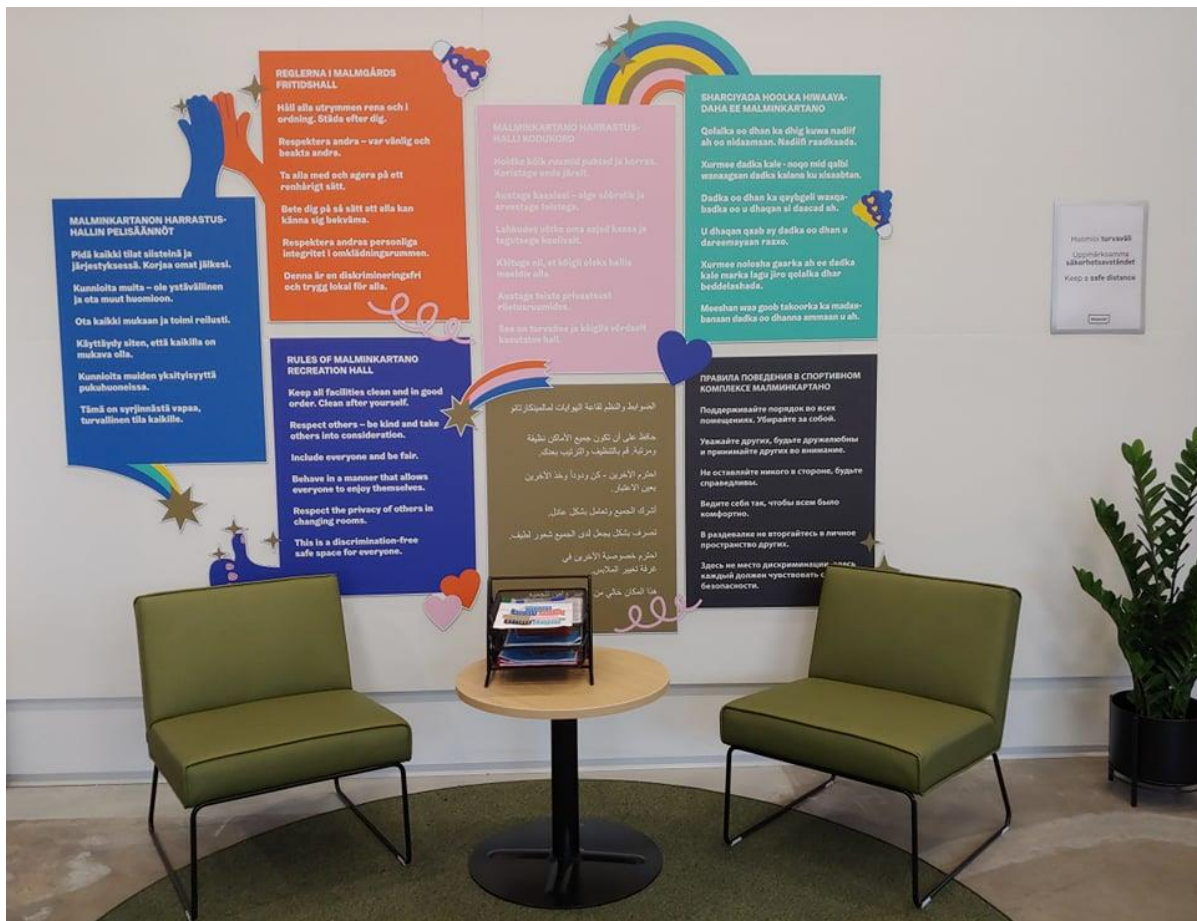
Yhteenveto

Enemmän yhdessä –hankkeen myötä päästiin kokeilemaan erilaisia alueen nuorten harrastamista edistäviä toimintamalleja sekä rakentamaan ja vahvistamaan alueellista yhteistyötä muiden harrastustoimijoiden kanssa. Toimintamalleista toimivimmat jäivät toivottavasti käyttöön ja osan suhteen on jo hankekauden loppupuolella ehditty tehdä jatkosuunnitelmia.

Hankkeen omassa toiminnassa (erilainen ryhmätoiminta, harrastustoiminta, tapahtumat ja luokkavierailut) tavoitettiin yhteensä 2730 osallistujaa ja sen puitteissa järjestettiin 2075 tuntia toimintaa. Lisäksi kumppaneiden ja Kannelmäen nuorisotyöryhmiön kanssa yhteistyössä tuotettua loma-aikojen toimintaa järjestettiin yhteensä 425 tuntia ja loma-ajan toimintoihin osallistui yhteensä 2600 nuorta. Lisäksi hanke oli mukana järjestämässä muuta toimintaa (mm. jalkautuvaa nuorisotyötä sekä digitaalista nuorisotyötä) yhdessä Kannelmäen nuorisotyöryhmän kanssa yhteensä yhteensä 180 tuntia, johon osallistui yhteensä 1600 nuorta.

Harrastushallissa oli kävijäkertoja syyskauden 2021 aikana yhteensä reilut 3200 ja toimintaa järjestettiin siellä yli 1100 tuntia, yli 150 erilaisen toimintakerran muodossa.

Hankkeessa tehtiin yhteistyötä kymmenien kumppanien kanssa ja harrastushallissa toiminnan järjestäjiä oli syyskauden 2021 aikana lähemmäs parikymmentä.

Harrastushallin säännöt ovat aulassa luettavissa seitsemällä kielellä. Kuva: Laura Arala

Hankkeen päättymisen jälkeen alueellinen harrastusverkosto siirtyy Kannelmäen nuorisotyöyksikön vastuulle ja tavoitteena on verkoston aktiivinen ylläpito ja kehittäminen. Koulujen iltapäivätoimintaa onnistuneesti pilotoinut toimintamalli siirtyi jo hankekauden aika Helsingin harrastamisen mallin alle. Kesätoiminnan tuottamisen yhteistyössä alueen kumppaneiden kanssa tullaan todennäköisesti jatkamaan. Myös yhteistyö alueen koulujen kanssa on nähty arvokkaan alustana erityisen tuen tarpeessa olevien nuorten harrastustoiminnan kehittämisessä ja sen jatkamiseen pyritään löytämään resursseja myös hankkeen päättymisen jälkeen.

Harrastushallin toiminta jatkuu ja sen koordinointi siirtyy Kannelmäen nuorisotyöyksikölle. Erityisesti nuorten osallisuuden ja omaehtoisen toiminnan kehittämistä halutaan jatkaa, samoin kuin monipuolista yhteistyö alueen muiden harrastustoimijoiden kanssa. HalliBosse-ryhmä jatkaa toimintaansa yksikössä toimivan koordinaattorin tuella.

Nuorten suunnittelemat säännöt Malminkartanon harrastushallin voi lukea aulan seinältä. Kuva: Laura Arala

Liitteet

Liite 1: Mukana-ohjelma

Enemmän yhdessä –hanke on yksi Mukana-ohjelman toimenpidekokonaisuus. Mukana-ohjelma on eriarvoisuuden vähentämisen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn kaupunkistrategiahanke (2018–2021). Mukana-ohjelman työntekijöiden ja muiden hankkeiden työntekijöiden kanssa käytiin läpi hankkeiden etenemistä ja raportoitiin hankkeen etenemisestä. Mukana-ohjelmassa syntyneitä toimintamalleja on koottu verkkoon, jossa löytyy myös Enemmän yhdessä –hankkeessa kehitettyjä toimintamalleja. Toimintamallit löytyvät verkkosivuilta:

<https://www.hel.fi/kasvatuksen-ja-koulutuksen-toimiala/mukana-fi>

<https://www.hel.fi/kasvatuksen-ja-koulutuksen-toimiala/mukana-fi/0-6-vuotiaat/alueellinen-harrastusverkosto>

<https://www.hel.fi/kasvatuksen-ja-koulutuksen-toimiala/mukana-fi/0-6-vuotiaat/harrastuskaruselli>

Mukana-ohjelman alueilla toteutettiin koulukyselyt, joissa kysyttiin koululaisten harrastamisesta, vapaa-ajan käytöstä ja kaverisuhteista. Enemmän yhdessä –hankkeen lyhyemmän aikavälin vaikutuksia tultaisiin mittaamaan Mukana-ohjelman alueiden kouluilla toteutettavan kyselyn avulla. Alueella toimiva Kannelmäen peruskoulu oli Mukana-ohjelman ME-koulu, josta muodostui keskeinen yhteistyökumppani hankkeen edetessä.

Liite 2: Tutkimusyhteistyö Nuorisotutkimusseuran kanssa

Enemmän yhdessä –hanke oli yksi Mukana-ohjelman toimenpidekokonaisuus. Mukana-ohjelma on Helsingin kaupungin eriarvoisuuden vähentämisen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn kaupunkistrategiahanke vuosille 2017–2021. Osana ohjelmaa Nuorisotutkimusverkosto toteutti laajaan rekisteriaineistoon perustuvan tutkimuksen, jossa selvitettiin syrjäytymisen lähtötilannetta Helsingissä ennen kaupunkistrategiahankkeen toimenpiteiden toteutusta. Tutkimuksessa luotiin myös malli Mukana-ohjelman vaikuttavuuden mittaamiseen. Tutkimuksen toteuttivat Nuorisotutkimusseuran vastaava tutkija Mikko Salasuo sekä tutkina Teemu Vauhkonen.

Nuorten ylisukupolvinen syrjäytyminen Helsingissä

Tässä esitellään Nuorten ylisukupolvinen syrjäytyminen Helsingissä-tutkimuksen tulokset lyhyesti.

Tutkimuksessa mitattiin perhetaustan huono-osaisuuden yhteyttä nuorten perusasteen koulutuksen varaan ja/tai NEET-statukselle (Not in Employment, Education or Training) jäämiseen. Perhetaustan huono-osaisuutta mitattiin vanhempien perusasteen koulutuksen varassa ololla, työttömyydellä ja toimeentulotuen saannilla sekä näiden kasautumisella. Lisäksi taustan huono-osaisuutta mitattiin sijaishuollossa ololla.

Ylisukupolvinen huono-osaisuus Suomessa:

Vanhempien perusasteen koulutuksen varassa olo ja toimeentulotuen asiakkuus ennustavat vanhempien työttömyyttä voimakkaammin lasten perusasteen koulutuksen varaan jäämistä sekä NEET-statukselle jäämistä. Vanhempien huono-osaisuuden kasautuminen ennustaa yksittäisiä perhetaustan huono-osaisuuksia enemmän nuorten perusasteen koulutuksen varaan ja NEET-statukselle jäämistä. Vahvimmin perusasteen koulutuksen varaan ja/tai NEET-statukselle jäämistä ennustaa sijaishuollossa olo.

Ylisukupolvinen huono-osaisuus Helsingissä

1980-luvun puolivälissä syntyneillä vanhempien huono-osaisuus ennusti lasten perusasteen koulutukseen jäämistä helsinkiläisillä selvästi *enemmän* kuin muissa kuusikkokunnissa, mutta *vähemmän* NEET-statukselle jäämistä muihin kuusikkokuntiin verrattuna.

Tilanne on parantunut Helsingissä: helsinkiläisillä 1990-luvun puolivälissä syntyneillä perhetaustan huono-osaisuus (sekä sijaishuollossa olo) on muita kuusikkokuntia *vähemmän* yhteydessä sekä NEET-statukselle että perusasteen koulutuksen varaan jäämiseen. Kuitenkin myös Helsingissä edelleen vanhempien huono-osaisuus ja erityisesti sen kasautuminen ja sijaishuollossa olo ovat yhteydessä nuorten perusasteen koulutuksen varaan ja NEET-statukselle jäämiseen.

Ylisukupolvisen huono-osaisuuden ja koulujen välinen yhteys Helsingissä

Tutkimuksessa mitattiin koulujen huono-osaisemman oppilaspuhjan yhteyttä, NEET-statukselle jäämiseen ja perusasteen koulutuksen varassa oloon 21-vuotiaana. Tutkimuksen mukaan koulujen huono-osaisemmalla oppilaspuhjalla on yhteys suurempaan NEET-statukselle ja perusasteen koulutuksen varaan jäämiseen. Myös yhteys hieman matalampiin päättötodistusten keskiarvoihin. *

Vastaava yhteys havaittiin, kun mukana ohjelmaan valittuja kouluja muihin pääkaupunkiseudun kouluihin verrattuna (mutta ei matalampien päättötodistusten arvosanojen osalta) kun sitä mitattiin kauan ennen Mukana-ohjelman toimenpiteiden aloittamista. Toistamalla sama mittaus (useampia selitettäviä muuttujia käyttäen) myöhemmin, voidaan havainnoida Mukana-ohjelman toimenpiteiden vaikuttavuutta.¹

Suosituks

Tukea tulisi suunnata kouluihin, joissa oppilaille on matala sosioekonominen asema/huono-osaisuutta perhetaustassaan. Sijaishuollossa olleita/olevia nuoria tulisi tukea vahvemmin. Erityisesti jälkihuoltoon tulisi panostaa. Haavoittuvassa asemassa oleville nuorille tulisi suunnata enemmän tukea myös toisen asteen opintojen aikana sekä niiden päättyessä/päättyttyä.

Tutkimus loi kattavan kuvan alueen sosioekonomisesta tilanteesta ja tutkimus päätettiin toistaa uudelleen 5-10 vuoden kuluttua, jolloin on mahdollista myös nähdä millaiset pidemmän aikavälin vaikutukset Enemmän yhdessä -hankkeella on ollut Kannelmäen ja Malminkartanon alueen hyvinvointiin.

¹ Matalamman sosioekonomisen aseman kouluista valmistuneiden arvosanoja tarkasteltiin heidän peruskoulun päättötodistuksestaan (keskiarvo ja lukuaineiden keskiarvo). NEET-statuksella oloa puolestaan seurattiin peruskoulun päättymisen jälkeen vuosittain 16-ikävuodesta 21-ikävuoteen. Perusasteen koulutuksen varaan jäämistä mitattiin 21 vuoden iässä. Tutkimusmenetelmänä käytetään osallistumistodennäköisyyksiin perustuvaa kaltaistamista (*propensity score matching*). Kaltaistaminen on eikokeellinen menetelmä, jossa toimenpiteisiin osallistuneille tai vaikutukselle altistuneille haetaan mahdollisimman lähellä olevia verrokkeja. Kaltaistamisessa käytetyt muuttujat ovat nuoren sukupuoli, sijaishuollossa olo vanhempien koulutus, etninen tausta, tulot ja toimeentulotuki 2009–2011, vanhempien työttömyys ja asuinalueen työttömyysaste. Kaikki analyysissa mukana olleet nuoret olivat vuonna 2011 peruskoulun päättäneitä nuoria, jotka kaikki asuivat suhteellisen korkean työttömyyden asuinalueilla (pois lukien Malminkartano, jota ei määritelty suhteellisen korkean työttömyyden alueeksi).

LIITE 3: Harrastushalliin liittyvä kysely alueen asukkaille

Malminkartanoon on avautumassa syksyllä 2020 uusi harrastushalli, jonka tavoitteena on tarjota joustavaa matalankynnyksen harrastustoimintaa koko Kaarelan alueen asukkaiden toiveiden mukaan. Harrastushalli luo uudenlaista harrastuskulttuuria alueelle ja kaikki toiminta on osallistujille maksutonta. Harrastushallin kautta halutaan tuoda kaupungin toimijoita, asukkaita, seuroja ja yhdistyksiä yhteen tuottamaan yhdessä mielekästä vapaa-ajan toimintaa.

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

1. Millä alueella asut?

- Kannelmäki
- Malminkartano
- Kuninkaantammi
- Hakuninmaa
- Maununneva
- Joku muu, mikä?

2. Minkä ikäinen olet?

- 7-12 vuotias
- 13-17 vuotias
- 18-25 vuotias
- 25-29 vuotias
- 30-44 vuotias
- 45-54 vuotias
- 55-64 vuotias
- 65 vuotias tai vanhempi

3. Mistä sait tietää tästä kyselystä?

- Verkkosivu
- Sanomalehti
- Tiedote
- Facebook-ryhmä
- Joku muu, mikä?

4. Haluaisitko itse järjestää toimintaa harrastushallin?

Harrastushalliin voi järjestää toimintaa alueen asukkaita, seurat, yhdistykset, järjestöt ja kaupungin toimijat. Toiminnan järjestäjällä tulee olla täysi-ikäinen vastuhenkilö mukana toiminnassa.

- Kyllä
- Ehkä
- En

6. Kenelle se olisi suunnattu?

- Lapsille
- Lapsiperheille
- Nuorille
- Aikuisille
- Senioreille
- Kaikille
- Jollekin muulle kohderyhmälle, mille?

7. Jos harrastushallissa olisi seuraavia toimintoja tarjolla, mihin näistä osallistuisit?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Parkour
- Skeittaus
- Scoottaus

- Tutustumiskertoja uusien lajien aloittamiseen
- Kuntotanssi
- Lihaskuntoharjoittelu
- Kehonhuolto
- Tennis
- Kamppailulaji
- Telinevoimistelu
- Lajimaistiaiset päiväkotii-ikäisille
- Urheiluseurojen ohjaajille opastusta pienten lasten ohjaamiseen
- Tutustumiskerta partio toimintaan
- Kepparirata
- Sisäjuoksurata

8. Minkälaista toimintaa toivoisit harrastushallissa järjestettävän?

9. Mihin aikaan viikosta toivoisit toimintaa järjestettävän?

- Arkisin, millaista toimintaa/kenelle?
- Viikonloppuisin, millaista toimintaa/kenelle?
- Joku muu ajankohta, mikä ja millaista toimintaa/kenelle?

10. Mihin kellonaikaan toivoisit toimintaa järjestettävän?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- klo 7-9, millaista toimintaa/kenelle?
- klo 9-12, millaista toimintaa/kenelle?
- klo 12-15, millaista toimintaa/kenelle?
- klo 15-18, millaista toimintaa/kenelle?
- klo 18-22, millaista toimintaa/kenelle?
- Joku muu aika, mikä ja millaista toimintaa/kenelle?

11. Mikä olisi sinusta hyvä nimi uudelle harrastushallille?

Nimiehdotukseni:

12. Muita terveisiä, ajatuksia tai toiveita?

LIITE 4: Hallin palautekyselyn runko

1. Taustatiedot:

- Olen toiminnan järjestäjä.
- Olen toiminnan osallistuja.
- Olen satunnainen kävijä.
- Joku muu, mikä?

2. Ikä:

- 7-12 vuotta
- 12-18 vuotta
- 19-25 vuotta
- 26-34 vuotta
- 35-49 vuotta
- 50-65 vuotta
- 65 vuotta tai vanhempi

3. Mitä mieltä olet?

	Täysin samaa mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	En osaa sanoa	Jonkin verran erimieltä	Täysin eri mieltä
Harrastushalli on helppo löytää.	☐	☐	☐	☐	☐
Toiminnassa on innostava ja turvallinen tunnelma.	☐	☐	☐	☐	☐
Harrastushallin tilat ovat siistit ja järjestyksessä.	☐	☐	☐	☐	☐
Löysin harrastushallilta kivaa tekemistä itselleni.	☐	☐	☐	☐	☐
Tulen harrastushallille uudestaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Haluan itse järjestää toimintaa harrastushallilla.	☐	☐	☐	☐	☐

4. Toiveita ja kehitysehdotuksia

Välineet ja varusteet:

Tilat ja niiden käyttö:

Toiminta ja sen sisältö:

5. Vapaa sana:

Helsinki

Helsingin kaupunki
Kulttuuri ja vapaa-ajan
toimiala
Nuorisopalvelut

Konepajankuja 1
00510 Helsinki
PL 51400
00099 Helsingin kaupunki
Puhelinvaihte 09 310 1641
www.hel.fi